

JOAN F. MIRA

“O com el senyor ministre d'Educació de la república (francesa, és clar), filòsof de professió, que també arriba al gran públic amb un volum sobre el tema

“Què és una vida reeixida”? Una vida ‘réussie’ és aquella per a la qual ‘fins i tot si no sou creient, us cal una espiritualitat, una saviesa, per abordar qüestions com l'educació dels fills, l'art, la cultura, l'amor o el dol’”

Saviesa, diccionaris

Com tothom sap, i molts lamenten, el pensament occidental (qualsevol cosa que signifiqui això de “pensament”) fa temps que no inventa idees noves, i sobretot que no inventa ideals nous. Deu ser cosa de la postmodernitat, si és que tal paraula respon a algun concepte, i si tal concepte té algun contingut real. Deu ser cosa de l'esgotament i exhauriment de les ideologies del progrés inevitable, incessant, en algun sentit alegre i previsible: els beneficis espirituals de la ciència, el lluminós futur del socialisme, les bondats de la psicoanàlisi, la felicitat del capitalisme universal, vés a saber. En qualsevol cas l'economia, la política —o l'economia política—, la psicologia, i alguns elements més de la recepta, havien d'assegurar la beatitud creixent. I si la beatitud resultant no era suficient, sempre teníem a mà una mica de contemplació oriental, un pèl de budisme empeltat, unes flors primaverals i poca roba, per anar fent i completar el panorama. Dels clàssics, òbviament —vull dir dels clàssics grecs: de quins si no—, ningú en parlava. Pareix ser, o això he llegit, que aquell projecte ha perdut eficàcia o vigor, que la felicitat universal és impossible, i la particular hem de buscar-la on sempre: en la doctrina. Però ja no en les doctrines de paradisos artificials, paradisos de la psicoanàlisi, paradisos del proletariat, o qualsevol altra fantasia semblant, sinó en la doctrina perenne. De manera que hom escrigués llibres de gran èxit planetari sobre temes com ara *Més Plató i menys Prozac* (llibre que jo no llegiré, entre altres coses perquè mai no he pres Prozac i mai no he deixat Plató: a dosis homeopàtiques, això sí, altrament és un pes a l'estómac), o es fa el ronyó d'or predicant als adolescents (i als seus pares) l'amor a Sofia, la saviesa, la filosofia, com va fer fa pocs anys aquell profe noruec tan despert. Em sembla de primera, com també que a França estiga de moda, això diuen, la lectura dels grecs a preus populars: Parmènides, Plató, Plotí, Epictet, Epicur (Epicur és pare de la idea de la vida feliç), però no sé si els nous lectors en podran traure algun profit. Ho dubte. En tot cas, benviguda siga la moda moderna de tornar als antics. I a les antigues idees, com en el “Petit tractat de les grans virtuts”, del senyor Comte-Sponville, que ha venut mig milió d'exemplars a compte de l'antiga saviesa.

O com el senyor ministre d'Educació de la república (francesa, és clar), filòsof de professió, que també arriba al gran públic amb un volum sobre el tema *Què és una vida reeixida?* Una vida *réussie* és aquella per a la qual “fins i tot si no sou creient, us cal una espiritualitat, una saviesa, per abordar qüestions com l'educació dels fills, l'art, la cultura, l'amor o el dol...” No puc estar-hi més d'acord. Sobretot si tenim present que és la vella i novíssima “saviesa”. Què és? Consulteu el diccionari de l'IEC, i resulta que només pot ser dues coses: “Captivament assenyat en la vida, en els afers”, o “Coneixença justa de les coses, sapiència”. Hem de ser, doncs, assenyats o saberuts, però no si és prou per ser feliç. Els nostres veïns castellans tampoc no ho tenen fàcil. El diccionari de la Real Academia diu que *sabiduría* és el grau més alt del coneixement, el coneixement profund en ciències, lletres o arts, o bé “conducta prudente en la vida o en los negocios” (rellegiu la definició paral·lela de l'IEC: qui copia de qui?). Però un simple Larousse, a més de definicions del mateix estil, ens ensenya que la *sagesse* és el “Caràcter de qui és manté tradicional, clàssic, allunyat d'audàcies i d'excessos”, i també “Ideal superior de vida proposat per una doctrina moral o filosòfica; comportament de qui s'hi conforma”. És clar que, amb definicions com aquestes, era més fàcil el retorn a la saviesa. Però què hem de fer nosaltres, que no passem del simple seny, la prudència o la ciència? Tinc por que farem tard a les noves idees, que són les més antigues. No seria la primera vegada, i la culpa serà del diccionari.